

24 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M. Jeltes, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] lid van de Congregatie Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 juni 2013.

Op 8 augustus 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], destijds Provinciaal Overste.

Op 3 december 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner de heer [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M. Jeltes.

Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes en broeder [naam].

2. De klacht

2.1. In de periode van 1950-1958 ging klager naar [school] te [plaats], welke school verbonden was aan de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes. Aangeklaagde was docent aan deze school.

Tijdens de les kwam aangeklaagde voor op de lessenaar van klager zitten. Klager moest dan van aangeklaagde het bovenste knoopje van zijn overhemd open doen. Vervolgens ging aangeklaagde met zijn hand in het overhemd van klager en begon over zijn rug te wrijven. Soms probeerde klager het knoopje van zijn overhemd weer dicht te doen, maar als hij dat probeerde kreeg hij een pets tegen zijn hoofd van aangeklaagde. Het betasten van klager onder zijn overhemd duurde de hele les. Aan het einde van de les was de hand van aangeklaagde zover naar beneden gezakt dat hij aan de bilspleet van klager zat. Omdat klager voorin de klas zat, konden al zijn klasgenoten zien wat er gebeurde. Vanwege deze "extra

aandacht” van aangeklaagde, werd klager door zijn klasgenoten gepest. Hierop werden de betreffende klasgenoten dan weer op hun nummer gezet door aangeklaagde. Klager voelde zich opgelaten en beschaamd door hetgeen aangeklaagde bij hem deed en de aandacht die hij van hem kreeg.

Wanneer aangeklaagde klager had betast tijdens de les, wist klager al dat hij moest nablijven voor bijles. Hij had immers niets van de inhoud van de les opgepikt. Het nablijven vond plaats in de klas of in het naburige kloosterhuis. Aangeklaagde nam klager na schooltijd mee naar het kloosterhuis. In het kloosterhuis werd klager anaal verkracht door aangeklaagde en door minimaal één andere broeder. Het ging altijd om dezelfde combinatie van broeders, waarvan aangeklaagde er één was. Klager ziet beelden voor zich waarin broeders achter hem staan, hem voorover buigen en hem vervolgens anaal penetreren. Klager werd om en om door de broeders vastgehouden. Klager is meerdere malen over een langere periode door aangeklaagde anaal gepenetreerd. Daarna had klager pijn in zijn anus en bloedde hij wanneer hij naar het toilet moest.

Toen klager na verloop van tijd ongerust werd van het bloed in zijn ontlasting, heeft hij zijn moeder in vertrouwen verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Hij werd niet door zijn moeder geloofd. Zijn moeder vertelde het verhaal van klager ook door aan zijn vader, terwijl klager haar juist had gevraagd dit niet te doen. Hierop werden aangeklaagde en de pastoor thuis uitgenodigd. Zij betichtten klager echter van het hebben van ‘een geweldige fantasie’. Vervolgens werd klager door zijn vader geslagen met de mattenklopper. Na dit gesprek stopte het seksueel misbruik overigens wel.

2.2. Door het jarenlange seksueel misbruik door aangeklaagde, diens medebroeders, maar ook door klagers eigen vader, is de seksuele ontwikkeling van klager verstoord geraakt, aldus klager. Hierdoor is klager nooit getrouwd geweest en heeft hij nooit een gezin kunnen stichten. Dit heeft klager wel altijd gewild.

Klager meent dat hij een ander leven had kunnen leiden als hij in zijn jeugd niet seksueel zou zijn misbruikt. Nog elke dag ervaart klager de gevolgen van hetgeen hem destijds is aangedaan.

Als gevolg van het seksueel misbruik in zijn jeugd heeft klager in 2006 en 2007 een behandeling ondergaan op de afdeling seksuologie van [ziekenhuis] te [plaats]. Tijdens deze behandeling is het misbruik door broeders van de lagere school van klager aan de orde geweest.

Klager heeft al lange tijd een partner met wie hij het seksueel misbruik door aangeklaagde 21 jaar geleden besproken heeft.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan. Voorts wil klager een bijdrage leveren aan het verder voorkomen van misbruik binnen de R.-K. Kerk. Zo zou klager willen bewerkstelligen dat het celibaat meer bespreekbaar wordt.

Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren en de door hem geleden schade te vergoeden.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie en dat hij getracht heeft met medebroeders te spreken die aangeklaagde gekend hebben.

Uit het onderzoek van de Overste is naar voren gekomen dat aangeklaagde in 1944 naar [plaats] verhuisde en dat hij tot 1964 in [plaats] werkzaam is geweest als onderwijzer op de lagere school. Aangeklaagde bekleedde de functie van Overste en directeur. Dat wijst er, volgens de Overste, op dat er binnen de Congregatie geen enkele twijfel bestond over het functioneren van aangeklaagde. Evenmin is bij medebroeders die aangeklaagde gekend hebben, bekend dat aangeklaagde zich schuldig maakte aan seksueel misbruik van leerlingen van de lagere school.

De Overste concludeert dat uit de archieven geen informatie is verkregen dan wel aanwijzingen zijn gevonden die de klacht van klager kunnen ondersteunen. Ook bij de Commissie Deetman is niets van dien aard omtrent aangeklaagde bekend. Andere klachten tegen aangeklaagde zijn niet ingediend. Om die reden kan de Congregatie de klacht van klager bevestigen noch ontkennen.

Mocht aangeklaagde zich evenwel schuldig hebben gemaakt aan het seksueel misbruiken van klager, dan heeft aangeklaagde daarmee ernstig misbruik gemaakt van zijn positie ten opzichte van de positie van klager. Het leed dat dit klager berokkend heeft, treft de Overste zeer. Wanneer aannemelijk moet worden geacht dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt, dan zijn excuses namens de Congregatie op zijn plaats. De Overste heeft duidelijk gemaakt dat de Congregatie bereid is met klager in gesprek te treden en hem bij te staan in zijn verwerkingsproces.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 63 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de hierna te noemen door klager geschetste gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Klager werd door aangeklaagde betast tijdens de les. Aangeklaagde betastte dan de blote rug en de bilspleet van klager. Na de les moest klager van aangeklaagde nablijven om bijles te volgen. Tijdens het nablijven werd klager meermalen door aangeklaagde en minimaal één andere broeder anaal gepenetreerd.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van zijn zus [naam] d.d. 23 oktober 2013. Hierin schrijft zij dat zij zich kan herinneren dat op een dag de pastoor met een broeder op bezoek kwam. Klager werd erbij geroepen en zijzelf werd naar buiten gestuurd. Toen de pastoor en de broeder weg waren, werd klager naar boven gestuurd en op niet zachtzinnige wijze door hun ouders onder handen genomen. Mevrouw [naam] herinnert zich het gekerm en gehuil van klager nog. Voorts schrijft zij dat klager reeds op 18-jarige leeftijd heeft geprobeerd met haar te spreken over wat zich op seksueel gebied allemaal met hem had afgespeeld. Zij begreep hier toen niet veel van. Later, nu zo'n 25 jaar geleden, heeft klager opnieuw met haar en haar zus over dit onderwerp gepraat, aldus de schriftelijke verklaring van mevrouw [naam].

Ook de partner van klager, de heer [naam] heeft verklaard dat hij al zo'n 21 jaar bekend is met het seksueel misbruik dat klager gedurende zijn leven ten deel is gevallen.

Tenslotte bevindt zich in het dossier een geneeskundige verklaring van dr. [naam], arts-seksuoloog, verbonden aan het [ziekenhuis] te [plaats] d.d. 17 april 2013. In deze verklaring wordt verwezen naar een brief van collega [naam] d.d. 19 mei 2006, waarin de casus van klager uitvoerig is omschreven. Samengevat wordt weergegeven dat klager lijdt aan een overactieve bekkenbodemp als ook levenslang bestaande ingewikkelde en invaliderende seksuele problematiek. Dat na uitvoerige analyse bleek dat deze problemen een gevolg waren van ernstige mishandeling, verwaarlozing en anaal seksueel misbruik in de kinderjaren en dat patiënt hierbij aangaf dat naast seksueel misbruik door zijn vader er gedurende enkele jaren tevens sprake is geweest van herhaaldelijk seksueel misbruik door een aantal broeders op de lagere school.

De Klachtencommissie is van oordeel dat voornoemde verklaringen, in onderlinge samenhang bezien, voldoende steun geven aan de klacht van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zes jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Van deze positie heeft aangeklaagde op zeer grove wijze misbruik gemaakt.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 december 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.